

fiskevattenägarna

Förbundsdirektören reflekterar

I dessa bråda dagar är fokus (förutom julklappsköp, julpynt och planering av julbordsanrättningar) inriktat på att "städa upp" skrivbordet inför stundande helgledighet. Reflektionerna blir därför tämligen torftiga denna gång.

Sista kvartalet av 2013 har varit intensivt med flera stora remisser och många möten av skiftande slag på agendan. Hjuln rullar på allt snabbare - ett bevis så gott som något att Sveriges Fiskevattenägareförbund nu är ordentligt på banan.

Hösten har varit mycket blåsig. I landets södra delar har den dessutom präglats av mörker då knappt ett uns till snöflinga har varit synlig. I morgon - på Thomas-dagen - vänder det emellertid och vi går sedan ganska raskt mot ljusare tider. Mot ljusare tider kan också tjäna som ledord när vi snart börjar ett nytt spännande verksamhetsår. Något som jag ser fram emot med förväntan och glädje!

Möten i norr

Västerbotten är ett län som saknar länsförbund och där vi har sparsam, om än stigande, medlemsanslutning. Potentialen är emellertid stor då det inom länet finns drygt 20 fiskevårdsområden och samfällighetsföreningar. Dagarna efter stormen Hildes härjningar färdades jag tillsammans med vår tidningsredaktör, Lars Krögerström, längs Ume- och Vindelälvens dalgångar.

I Lycksele höll vi ett inplanerat möte med styrelsen för Vindelälvens Fiskeråd. Fiskerådet är en intressant samarbets- och förvaltningskonstellation som idag omsluter 20 fiskevårdsområden och som har uträttat ett mycket framgångsrikt fiskevårdsarbete kring framförallt laxen i Vindelälven. Fiskerådet kommer inom kort att utvidgas till att även omfatta nedre delen av Umeälven och då tillkommer ytterligare 20 fiskevårdsområden. Jag informerade om Förbundet och vår verksamhet och vi hade givande diskussioner om en hel del aktuella näringspolitiska frågor.

Resan gick sedan vidare upp till slalommetropolen Tärnaby där vi hade ett kvällsmöte med Tärnafjällen Fvo Intresseförening. I konstellationen ingår 9 fiskevårdsområden som har ett lösare samarbete kring bland annat fiskutsättningar, fiskebroschyrer och erfarenhetsutbyte. I denna krets var vårt Förbund tämligen obekant och intresset var stort för vårt arbete och vad vi kan erbjuda i form av medlemsnytta. Kontrollavgiften samt den pågående vattenverksamhetsutredningen föranledde också mycket diskussion.

Besöken var både trevliga och givande ur många aspekter. Jag fick en bra inblick i länets fiskerättsliga förhållanden och problemställningar. Medvetenheten kring fiskerättens betydelse upplevdes vara god. Förhoppningen är att Västerbottenresan framöver skall skörda frukt i form av att fler föreningar i Västerbotten ansluter till Förbundet.

Möte med landsbygdsministern

I mitten av oktober träffade Sveriges Fiskevattenägareförbund landsbygdsminister Eskil Erlandsson. Under ett avspänt samtal fick vi möjlighet att ge ministern rejäl information om Förbundets nya organisation, verksamhet och nuvarande status. Tillfälle gavs också att dryfta några av våra viktigaste frågor bland annat strandskyddets hämmande effekt på gårdsbaserad fisketurism och vårt förslag till förvaltningsmodell för kusten och de stora sjöarna. Vi uppmärksammade även ministern på det faktum att kunskapen om fiskerättsägarfrågor är svag och på väg bort hos handläggare på de statliga myndigheterna vilket påverkar framlagda förslag, ställningstagande och beslut. Ministern framförde att han var glad över att Fiskevattenägareförbund återigen är på banan och instämde i vår kritik av att strandskyddet många gånger hindrar småskaligt företagande på landsbygden.

GD möte på Havs- och vattenmyndigheten

Sveriges Fiskevattenägareförbund har under hösten även haft ett sammanträffande med HaV:s generaldirektör Björn Risinger och ett urval chefer och utredare. På agendan stod ömsesidiga presentationer av myndigheten och vår egen organisation. Frågor som vi valde att ta upp var strandskyddet och näringsutveckling på landsbygden, säl och skarvproblematiken, myndigheternas utarmade kunskaper om landets fiskerättsliga plattform och vårt förslag till lokal förvaltningsmodell för kusten och de stora sjöarna. Dessutom lyfte vi behovet av att öronmärka medel från havsmiljöanslaget till fortsatt fiskevårdsområdesbildande. Öronmärkta medel togs bort vid årets fördelning av havsmiljöanslaget vilket vi starkt har kritiserat. Det verkade nu som att HaV tänkt om i frågan och att den öronmärkta potten var på väg tillbaka. Slutligen förde vi fram några projektidéer bland annat det starka behovet av uppdaterade och moderna vägledningmaterial för både fiskevårdsområdesbildande, fisketillsyn och den nya kontrollavgiften.

Nytt Havs- och fiskeriprogram

Processen med att ta fram ett nytt EU-stöd program för fisket, Havs- och fiskeriprogrammet 2014 - 2020, fortlöper. I början av november bjöd Landsbyggsdepartementet in fiskets organisationer till samrådsmöte på vilket föreliggande programutkast presenterades och diskuterades. Programutkastet innehåller 16 stödåtgärder vilka framförallt är riktade mot yrkesfisket och vattenbruket. Ett visst utrymme finns emellertid även för fisketurism och fiskevårdsprojekt, framförallt inom stödåtgärden *Lokalt ledd utveckling inom fiskeområden*. Stödåtgärderna omfattar både företagsstöd och kollektiva projektstöd. Processen fortsätter och när allt är på plats nere i Bryssel och programmet fastställt förväntas stöd vara sökbart under hösten 2014. Alla ansökningar kommer att ske digitalt i det nya programmet.

Nationellt samtal om Östersjölaxen

Under november bjöd Landsbyggsdepartementet in till ett nationellt samtal om laxen i Östersjön. Sammankomsten, som hölls på Kungliga skogs- och lantbruksakademin, var en direkt följd av landsbyggsministrarnas utfästelse i samband med Sveaskogs laxseminarium i våras om att kalla fiskets intressenter till rundabordssamtal om den många gånger konfliktfyllda laxfrågan.

I Förbundets korta inledningsanförande under rubrik, *Helhetssyn på laxen i Östersjön*, reflekterade jag över de förvaltningsåtgärder som vidtagits de sista åren och vilka vi tycker har varit bra och befogade. Målet med laxförvaltningen enligt vårt synsätt är att primärt fylla den reproduktionspotential som finns i tillgängliga laxälvar och sträva efter att optimera värdet av laxresursen för landsbygdsutveckling och fisketurism. Åtgärder för att nå målet är en offensiv lokal förvaltning i alla vildlaxälvar inkluderande bland annat skraddarsyddas regler som säkrar hållbart uttag. Vidare att den pågående vattenverksamhetsutredningen genererar verktyg för att successivt öka arealen tillgängliga reproduktionsområden. Säl- och skarvförvaltningen måste bli kraftfull och integreras i laxförvaltningen. Parallellt måste kompensationsodlingen av lax upprätthållas under överskådlig framtid. Dessutom är det avgörande att alla Östersjöländer får ett gemensamt synsätt i laxfrågan.

Under dagen hölls sedan konstruktiva gruppdiskussioner där behov, problem och åtgärder identifierades. Grupperna jämkade sedan samman och prioriterade fram de fem viktigaste åtgärderna för att utveckla laxförvaltningen. Förbundets åtgärder fick bra gehör. Våra ståndpunkter var i linje med den relativt goda samstämmighet om vad som behöver göras som framkom vid den gemensamma redovisningen av gruppdiskussionerna.

Fiskeregler skall bli enklare

Många myndigheter har fått regeringens uppdrag att genomföra regelförenklingar med syfte att minska det administrativa krånglet och hushålla med statliga medel. Även Havs- och vattenmyndigheten har fått uppdraget att genomföra en regelförenkling på fisket område och bjöd på luciadagen in till ett referensgruppsmöte.

Vid mötet redogjorde HaV för vad man avser arbeta med inom ramen för regeringsuppdraget. Ett strategidokument har tagits fram i vilket myndigheten har identifierat följande förbättringsområden: förändrade föreskrifter/annan lagstiftning, korta och tydliga handläggningstider, hjälpa näringen att hitta rätt (information, bemötande och service), samverkan med näringen och tillsyn/kontroll.

I början av året kommer fyra workshops att hållas med fiskerinäringen fördelat på olika segment inom fisket. Relevant för Förbundet är den workshop som riktar sig mot insjö- och kustfiske och vilket enligt planerna ska hållas i Västerås den 21 februari.

På en direkt fråga om inte övrig fiskerinäring, vattenbruket och fisketurismen, omfattas av

fiskevattenägarna

uppdraget framkom att så nog var fallet, men att man ännu inte tänkt så långt. Man lovade emellertid att ta med sig och behandla denna fråga framöver. Nämnas kan att snärjiga regelverk kring dessa näringar framförallt ligger på andra myndigheters bord. Emellertid framgår det tydligt av regeringsuppdraget att förenklingar inom andra verksamhetsområden än myndighetens ska föreslås i samråd med berörda myndigheter. Dessutom finns regelförenklingar med som åtgärd i HaV:s och Jordbruksverkets nationella strategi för utveckling av fritidfisket & fisketurismen.

Remiss - Skarvförvaltningsplan

Naturvårdsverket ska på regeringens uppdrag ta fram en nationell förvaltningsplan för skarv. Förslaget som skall redovisat senast den 1 mars 2014 har i slutet av året varit föremål för remissbehandling.

Förbundet har avgett ett kritiskt remissyttrande där vi framför att förslaget till förvaltningsplan saknar ekosystemperspektiv, trots att ekosystemansatsen nämns i remissen som en övergripande princip i förvaltningsarbetet. Skarvens påverkan på fiskbestånden och på ekosystemen i kust- och insjövatten är bristfälligt belyst och redovisat. Brist på kunskap anförs flera gånger i planeförslaget som skäl till att inte vidta några åtgärder eller för att sätta upp kvantitativa mål för skarvförvaltningen. Vi anser, tvärt emot förslagets passiva hållning, att försiktighetsprincipen måste tillämpas när det gäller påverkan på viktiga fiskbestånd och skyddsvärda fiskarter. Förvaltningsåtgärderna måste syfta till att minska skadlig påverkan på fiskbestånden och därmed sätta upp mål för tätheten av mellanskarv.

Vi anser också att förslaget orsakar begreppsförvirring genom att inte göra åtskillnad mellan underarterna storskarv och mellanskarv. Mellanskarven är idag en av kustekosystemens (liksom i många insjöar) vanligaste fågelarter, medan storskarven är betydligt mindre vanlig. Även om samlingsnamnet storskarv kan vara taxonomiskt korrekt, så måste en trovärdig förvaltningsplan särskilja de båda underarterna och deras respektive bevarandestatus. Vid genomläsning av förslaget till förvaltningsplan förefaller det som om beteckningen storskarv används i närmast demonstrativt syfte för att inpränta att förvaltningen inte ska göra någon åtskillnad mellan de båda underarterna.

Remiss - vattenverksamhetsutredningen

Vattenverksamhetsutredningens andra delbetänkande, *Ny tid - Ny prövning*, som innehåller förslag till nya vattennättsliga regler har remissbehandlats i slutet av året. Utredningens förslag kommer om de genomförs få stor betydelse för att förbättra villkoren för fiskevatten, fiskresursen och övrig ekologi i vattenkraftspåverkade vattendrag och reglerade sjöar.

fiskevattenägarna

Delbetänkandet innehåller förslag som innebär att vattenkraften underställs miljöprövning enligt miljöbalken på samma sätt som annan miljöskadlig verksamhet samt övriga bestämmelser som möjliggör att vattenanläggningar och vattenverksamheter kan utformas och bedrivas i enlighet med miljöbalkens krav.

Sveriges Fiskevattenägareförbund välkomnar att vattenverksamheten åläggs ett modernt och ökat miljöansvar och tillstyrker i remissyttrandet de tankegångar och förslag som läggs fram i delbetänkandet. Vi betonar vikten av, när de rättsliga verktygen väl är på plats, att tillräckliga resurser satsas på de juridiska processer som utifrån författningsförslagen skall leda fram till förbättrade förutsättningar för fisk och övrigt biologiskt liv i påverkade sjöar och vattendrag. Lagförändringen måste med andra ord snabbt leda till processer som genererar konkreta åtgärder. Vi framhåller även betydelsen av att fiskerättsägarna i egenskap av sakägare får en aktiv roll, och deras intressen tillgodoses, när vattenverksamheten skall åläggas ett större ansvar.

Utredningens slutbetänkande skall lämnas till miljödepartementet senast den 31 maj 2014. Förbundets förhoppning är att vi även ska kunna ställa oss positiva till det mer konkreta förslagspaket som avges i denna slutleverans.

Remiss - invasiva främmande arter

EU planerar samordnade insatser för att komma till rätta med problematiken kring spridning av invasiva främmande arter. Exempel på sådana arter med vattenanknytning är bland annat vandrarmusslan och sjögullet. Ett förslag till förordning om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter har därför varit ute på remiss. En viktig del av förslaget är att en för alla EU-länder gemensam förteckning av 50 prioriterade arter ska tas fram och att denna 50-lista ska utgöra huvudsaklig grund för åtgärder och ansträngningar.

I Förbundets remissvar välkomnar vi mellanstatliga krafttag för att stävja problemen med främmande invasiva arter. Vi ställer oss emellertid tveksamma till huruvida en gemensam förteckning av prioriterade arter, som omfattar alla EU länder, är bästa vägen att gå. Hotbilden skiljer sig åt inom olika delar av Europa. Regionalt indelat arbete bör i många sammanhang vara mer ändamålsenligt och effektivt. Det måste även finnas ett flexibelt utrymme för enskilda medlemsstater att åtgärda inhemska problem som kan vara viktigare och röra andra arter än de som återfinns på den gemensamma "50-listan".

Vi understryker även vikten av att signalkräftan i egenskap av sedan länge etablerad art i Sveriges och viktig resurs för svensk fiskeri- och landsbyggnäring inte ska omfattas av förteckningen eller hamna i kläm via föreslagen förordning.

Remiss - föreskrifter om djurhälsokrav för vattenbruksdjur

Jordbruksverket har sett över sina föreskrifter om djurhälsa hos vattendjur med syfte att implementera kraven som ställs i EU:s regelverk. Samtidigt har man valt att förutom dessa regler även samla regler för tillståndsgivning för vattenbruk och vattenbrukarnas skyldigheter och rättigheter i samma föreskrift. Avsikten är att förenkla uppfyllandet av kraven i nationella regelverk, både för vattenbrukaren och för berörda myndigheter. Förslaget till ny föreskrift om djurhälsokrav för djur och produkter för vattenbruk har remissbehandlats under hösten.

Förbundet tycker i sitt yttrande att det är bra att alla relevanta bestämmelser samlas i en gemensam föreskrift. Vi välkomnar också ambitionen att ta fram vägledningsdokument för konkret tillämpning av föreskriften samt standardiserade blanketter för tillståndsansökan, journalföring och årsrapporter. Vi pekar på vikten av att dessa dokument är enkla och förankrade i vattenbrukarnas vardag. Dessutom anpassade för olika slags odlingsinriktningar.

Vi framför vidare en viss oro för att den jämförelsevis goda fiskhälsostatus som hittills rått i landet kan komma att försämrans genom EU-anpassning av regelverket. Den nya organisationen av offentlig kontroll och hälsokontroll har här tillsammans med näringen en rejäl utmaning att snabbt hitta säkra och trygga former för sin verksamhet så att denna oro inte besannas. Det är viktigt att den erfarenhet och kompetens som byggts upp inom ramen för Fiskhälsan FH AB tas till vara i den nya organisationen.

Remiss - Strandskyddsöversynen

Under 2009 och 2010 trädde nya bestämmelser om strandskydd i kraft. Regeländringarna syftade bland annat till att främja utvecklingen i landsbygdsområden med god tillgång till stränder. Då det inte blivit riktigt som man tänkt sig gav regeringen Naturvårdsverket och Boverket i uppdrag att göra en utvärdering och översyn av utfall och tillämpning av de nya strandskyddsreglerna. Redovisningen av detta uppdrag har nyligen remissbehandlats av miljödepartementet.

I Förbundets yttrande är vi mycket kritiska till utvärderingsrapporten som vi menar saknar grundläggande verklighetsanalyser och skarpa konstruktiva förslag till hur landsbygdsutveckling ska kunna främjas genom förändrade strandskyddsregler.

Vi uppfattar författningsförslaget om att mildra strandskyddet kring mindre sjöar enbart som en åtgärd för att mildra kritiken och höja acceptansen för strandskyddsbestämmelserna i allmänhet. Rapporten saknar förslag som främjar landsbygdsutveckling. Vattensamlingar som är mindre än 1 hektar faller inte ens inom ramen för sedan länge vedertagen definition av en sjö. Rapportens förslag har kommit att begränsas till att omfatta dammar och kärr.

fiskevattenägarna

En viktig anledning till att strandskyddsreglerna ursprungligen ändrades var att främja utvecklingen i landsbygdsområden. Av direktiven till översynen framgår att privata fastighetsägares intressen samt näringsidkares behov av anläggningar i anslutning till strandområden skall analyseras i förhållande till tillämpningen av strandskyddsreglerna. Dessutom är det tydligt att uppdraget innebär en frihet att vid behov föreslå nya åtgärder och författningsförändringar. Vi anser att utredarna inte har beaktat dessa direktiv. Denna brist måste åtgärdas och ett rejält omtag kring strandskyddet är angeläget för att möjliggöra en fruktsam utveckling av svensk landsbygd.

En levande landsbygd med ett uthålligt friluftsliv kräver ett fungerande näringsliv. Mark- och fiskevatten är landsbygdens produktionsmedel. Det är därför mycket viktigt att strandskyddets tillämpning inte hindrar etableringen och utveckling av småskaliga landsbygdsnärings- såsom exempelvis vattenbruk och fisketurism.

Förbundet har många exempel från verkligheten där nuvarande strandskyddsregler försvårar och i många fall omöjliggör etablering och expansion av småskalig fisketurism på landsbygdsfastigheter. Detta trots att övriga förutsättningar föreligger i form av bra fiskevatten, goda och välvärdade fiskbestånd och inte minst brinnande entreprenörsanda. Både fisketurismen och vattenbruket är utpekade av regeringen som landsbygdsnärings- som skall främjas och växa.

Gårdsbaserad småskalig fisketurism kräver att gästerna erbjuds sjönära boende och serviceanordningar nära vattnet för att vara attraktiv på marknaden. Denna näringsverksamhet försvårar inte, utan förbättrar, tillgängligheten till ett berikande friluftsliv. Boende och serviceanläggningar gynnar friluftslivet, kanaliserar besökare och främjar levande landsbygd.

Förbundet föreslår mot bakgrund av dettas en lagändring som innebär att gårdsbaserad fisketurism, som ny fiskerinäring på landsbygden, och vattenbruk får samma lagstadgade undantag från strandskyddet som traditionell fiskerinäring

Lyckad kräftkonferensen

Uppslutningen var mycket god på den nationella kräftkonferensen som hölls i Jönköping i slutet av november. Arrangörer för konferensen var Sveriges Fiskevattenägareförbund i samverkan med Länsstyrelsen i Jönköping, SLU-Sötvattenslaboratoriet och Havs- och vattenmyndigheten.

Intresset var så starkt att vi fick öppna upp ett storbildsskärmalternativ med direkt återgiven ljud och bild i ett angränsande konferensrum. Drygt 160 deltagare från hela landet bänkade sig för två dagars föreläsningar om de senaste forskningsrönen kring flod- och signalkräfta. Särskilt glädjande för oss var att merparten av deltagarna var sprungna ur vår egen medlemskår.

fiskevattenägarna

Många deltagare uttryckte både på plats och i efterhand tacksamhet för en välordnad och intressant konferens och påpekade att det inte får dröja så länge som sju år till nästa tillfälle. Dessa önskemål tar vi förstås med oss och personligen vill jag gärna framhålla det stora värdet av att samla fiskevårdsområden och andra kräftförvaltare från hela landet. Trivsamma möten uppkom och intressanta samtal utspann sig vid kvällens konferensmiddag och "after fishing".

Under rubrik "Lyckad kräftkonferens" på förbundets hemsida, www.vattenagarna.se finns en länk till dokumentation över samtliga föredrag som hölls under konferensdagarna och dessutom ett bildkollage som speglar föreläsare och atmosfär.

Hemsidan

Jag vill gärna uppmärksamma om att vi på Förbundets hemsida lägger ut alla våra remissyttranden och skrivelser i sin helhet. De läggs ut både som nyhet och överförs sedan till långtidsförvaring under fliken remisser och skrivelser.

Ett slag måste också slås för vår dolda medlemssida som sedan några månader tillbaka är aktiverad. Ni loggar in via :

Användarnamn: Medlem

Lösenord: FivaRiks

Under medlemssidan hittar ni i dagsläget alla årgångar av Förbundets nyhetsbrev, stadgar och stämmoprotokoll, verksamhetsstrategin, vägledningsmaterial för kontrollavgiften, hemsidesinstruktioner och blanketter för skadeanmälan avseende olycksfallsförsäkringen. Medlemssidan kommer successivt att uppdateras med olika "nyttigheter" som kan förenkla vardagen för våra medlemmar. Från med nästa år avser vi också att lägga ut styrelseprotokoll som en flik på denna sida.

Julklappstips

Sveriges enda och bästa facktidskrift för förvaltning och utveckling av fiskevatten, *Våra Fiskevatten*, är ett givet tips i dessa dagar. Varför inte ge alla medlemmar i föreningen, som så önskar, en prenumeration av denna vår aktade medlemstidskrift i utdelning under nästa år.

Våra Fiskevatten är värd fler läsare. Om detta vittnar alla uppskattande kommentarer som strömmar in vid varje nummers utgivning. Anmäl nya gruppprenumerationer till kansliet.

Till sist

Det bästa på julbordet är fisken tycker många däribland jag själv. Sill och lax i alla former landar som bomull i magen och sprider sedan sina nyttigheter till kroppens alla skrymslen och vrår. Min absoluta favorit alla kategorier är den av svärmor egenhändigt inlagda glasmästarsillen. Svärmor är uppväxt ett stenkast från Skrea strand i Falkenberg och fick tidigt lära sig att ta hand om Kattegatts havsfrukter. Så här i jultider kan jag inte undgå att ge Er detta oinslagna smakpaket.

Svärmors Glasmästarsill

Ingredienser (en stor glasburk)

4 st salta sillar (vattnas ur ett dygn)	2 st skivade rödlökar
$\frac{1}{2}$ dl ättikspirit	1 bit ingefära (katrinplommonstorlek)
2 $\frac{1}{2}$ dl vatten	1 $\frac{1}{2}$ msk krossad kryddpeppar
3 dl socker	1 bit pepparrot (ca 3 mm tjocklek)
1 st skivad morot	$\frac{1}{2}$ msk gult senapsfrö

Gör så här :

Koka upp lag på ättikspiriten, vattnet, sockret, lagerbladen, ingefäran, kryddpepparen och en skivad rödlök. Lagen ska koka $\frac{1}{2}$ timma varefter den silas och får kallna. Filea sillen och torka dem väl på hushållspapper och skär dem sedan i bitar. Varva sillbitarna med den hackade pepparroten och den skivade moroten samt senapsfröna och en skivad rödlök. Slå till sist lagen över blandningen och låt stå kallt ett par dagar.

En riktig skön Julhelg !

Thomas Lennartsson

Förbundsdirektör
Sveriges Fiskevattenägareförbund
Lilla Böslid 146, 305 96 Eldsberga
Tel. 0702-708324
Epost. thomas.lennartsson@vattenagarna.se
Hemsida. www.vattenagarna.se